

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **P. B., F.** zastúpeného Mgr. O. V., advokátom, Z., proti žalovanému **J. V., M.** zastúpenému JUDr. J. L., advokátom, N., **o zdržanie sa nekalej súťaže**, vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 7 Cb 37/00, o návrhu žalobcu na vylúčenie sudcov Krajského súdu v Trenčíne z prejednávania a rozhodovania tejto veci, takto

r o z h o d o l :

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Mária Prikrylová, JUDr. Elena Zaťková, JUDr. Juraj Florovič, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Alena Záhumenská, JUDr. Emília Zimová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Stanislava Marková, JUDr. Roman Hargaš, JUDr. Oľga Lichnerová, JUDr. Alica Beňová, JUDr. Iveta Martináková, JUDr. Eva Vašková, JUDr. Viera Hrnčárová, JUDr. Stanislav Hájiček, JUDr. Rastislav Vranka, JUDr. Dušan Ecker, JUDr. J. Mészáros, JUDr. J. Janík, JUDr. Ondrej Gáborík, JUDr. František Kováč, JUDr. Ondrej Samaš, JUDr. P. Tóth **nie sú vylúčení** z prejednávania a rozhodovania vo veci vedenej na tomto súde pod sp. zn. 7 Cb 37/00.

Konanie o vylúčenie sudkýň JUDr. Natálie Čekanovej a JUDr. Dariny Legerskej sa **zastavuje**.

O d ô v o d n e n i e :

Na pojednávaní dňa 19. 09. 2012 vzniesol žalobca námietku zaujatosti voči všetkým sudcom Krajského súdu v Trenčíne z dôvodu, že právny zástupca žalovaného je manželom sudkyne JUDr. Legerskej a JUDr. Čekanovú zastupoval v súkromnej veci. Mal za to, že nie je možné, aby predmetnú vec nezaujato a nestranné posúdili, vzhľadom na ich blízky a kolegiálny vzťah s JUDr. Čekanovou a JUDr. Legerskou. Poukázal tiež na dĺžku tohto

konania a opakované konanie vo veci JUDr. Boháčkovej, napriek jej vylúčeniu z prejednávania veci.

Sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Mária Prikrylová, JUDr. Elena Zaťková, JUDr. Juraj Florovič, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Alena Záhumenská, JUDr. Emília Zimová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Stanislava Marková, JUDr. Roman Hargaš, JUDr. Oľga Lichnerová, JUDr. Alica Beňová, JUDr. Iveta Martináková, JUDr. Eva Vašková, JUDr. Viera Hrnčárová, JUDr. Stanislav Hájiček, JUDr. Rastislav Vranka, JUDr. Dušan Ecker, JUDr. J. Mészáros, JUDr. J. Janík, JUDr. Ondrej Gáborík, JUDr. František Kováč, JUDr. Ondrej Samaš, JUDr. P. Tóth (Mgr. Zuzana Holúbková je na materskej dovolenke) vo vyjadrení k podanej námietke zaujatosti uviedli, že nemajú žiadny pomer k veci, účastníkom ani ich zástupcom, pre ktorý by bolo možné mať pochybnosti o ich nezaujatosti a vo veci sa necítia byť zaujatí.

Sudkyňa JUDr. Darina Legerská uviedla, že vo veci sa cíti byť zaujatá, nakoľko žalovaného zastupuje jej manžel. JUDr. Natália Čekanová uviedla, že je z prejednávania a rozhodovania veci vylúčená, a to z dôvodov uvedených na č. l. 468.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd nadriadený Krajskému súdu v Trenčíne (§ 16 ods. 1 O. s. p.), posudzoval opodstatnenosť vznesenej námietky z aspektu existencie dôvodov, pre ktoré je sudca vylúčený z prejednávania a rozhodovania veci.

Podľa § 14 ods. 1 O. s. p. sudcovia sú vylúčení z prejednávania a rozhodovania veci, ak so zreteľom na ich pomer k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom možno mať pochybnosti o ich nezaujatosti.

Účelom citovaného ustanovenia je prispieť k nestrannému prejednaní veci, k nezaujatému prístupu k účastníkom alebo k ich zástupcom a tiež predísť možnosti neobjektívneho rozhodovania. Z hľadiska vylúčenia sudcu je právne významným vzťah sudcu buď k prejednáwanej veci (o ktorý ide v prípade konkrétneho záujmu sudcu na určitom spôsobe skončenia konania a rozhodnutia o veci), alebo k účastníkom konania (ide oň napríklad v prípade rodinného alebo priateľského vzťahu sudcu k účastníkovi konania), alebo k zástupcovi účastníka konania.

Integrálnou súčasťou práva na spravodlivý proces (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) je garancia toho, aby vo veci rozhodoval nezávislý sudca. Ústavná úprava práva na spravodlivý proces (čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky) súčasne na druhej strane zahŕňa aj právo na to, aby právna vec účastníka konania nebola odňatá zákonnému sudcovi, ktorý bol určený podľa zákonných pravidiel príslušnosti súdov (čl. 48 Ústavy Slovenskej republiky). V zásade teda platí, že v určitej právnej veci musí rozhodovať nezávislý a nestranný sudca vecne a miestne príslušného súdu, určený rozvrhom práce príslušného súdu a tento tzv. zákonný sudca by sa už v ďalšom priebehu konania nemal meniť. Výnimku z ústavnej zásady nezmeniteľnosti zákonného sudcu predstavuje inštitút vylúčenia sudcu z prejednávania a rozhodovania, ktorý zo zákonom predpokladaných dôvodov pripúšťa, aby zákonný sudca bol vylúčený z ďalšieho prejednávania a rozhodovania. Zámer, ktorý tu umožňuje prelomiť ústavnú zásadu nezmeniteľnosti zákonného sudcu, spočíva v zmazení hroziaceho rizika, že by vo veci mohol konať a rozhodovať zaujatý, nie nestranný sudca.

Nestrannosť definovaná aj ako neprítomnosť predsudku (zaujatosti) a straníckosti býva považovaná za pojem širší ako nezávislosť. Nestrannosť sudcu musí byť podstatou jeho funkcie, zatiaľ čo jeho nezávislosť ju má iba umožňovať. Pod sudcovskou nezávislosťou a nestrannosťou treba rozumieť aj nezávislosť a nestrannosť každého jednotlivého sudcu. Obsahom práva na nestranný súd je, aby rozhodnutie v konkrétnej právnej veci bolo výsledkom konania nestranného súdu. Súd musí každú vec prerokovať a rozhodnúť tak, aby voči účastníkom postupoval nezaujato a neutrálne, žiadnemu z nich nenadržal a objektívne posúdil všetky skutočnosti závažné pre rozhodnutia vo veci. Nestranný súd poskytuje všetkým účastníkom konania rovnaké príležitosti na uplatnenie všetkých práv, ktoré im zaručuje právny poriadok (II. ÚS 71/97). Sudcu možno vylúčiť z prejednávania a rozhodovania veci buď na návrh účastníka súdneho konania (§ 15a O. s. p.), alebo na základe návrhu (oznámenia) samotného sudcu (§ 15 O. s. p.). Obsahom práva na prejednanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť každému návrhu oprávnených osôb a vždy vylúčiť sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prejednanie veci nestranným súdom je len povinnosť (nadriadeného) súdu prejsť každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prejednávania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (I. ÚS 73/97, I. ÚS 27/98, II. ÚS 121/03).

Európsky súd pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) pri riešení otázky nestrannosti sudcu vychádza z toho, že je potrebné brať zreteľ aj na ďalšie aspekty subjektívneho a objektívneho charakteru. Tieto aspekty nestrannosti rozlíšil aj pri svojom rozhodovaní (napríklad Piersack proti Belgicku). Subjektívna stránka nestrannosti sudcu sa týka jeho osobných prejavov vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu a k účastníkom konania, prípadne k ich zástupcom. Významné z tohto hľadiska je, čo si sudca myslel pro foro interno. Pri subjektívnej nestrannosti sa vychádza z prezumpcie nestrannosti, až kým nie je preukázaný opak. Na preukázanie nedostatku subjektívnej nestrannosti vyžaduje judikatúra ESLP dôkaz o skutočnej zaujatosti (napríklad Hauschildt proti Dánsku). Rozhodujúce nie je však (subjektívne) stanovisko sudcu, ale existencia objektívnych skutočností, so zreteľom na ktoré môžu vzniknúť pochybnosti o nestrannosti sudcu. Objektívna nestrannosť sa neposudzuje podľa subjektívneho stanoviska sudcu, ale podľa objektívnych symptómov. Práve tu sa uplatňuje tzv. teória zdania nezaujatosti [spravodlivosť nielenže musí byť poskytovaná, ale musí sa tiež javiť, že je poskytovaná („Justice must not only be done, it must also be seen to be done“)]. Nestačí, že sudca je subjektívne nestranný, ale musí sa ako taký aj objektívne javiť (Delcourt proti Belgicku). Objektívny aspekt nestrannosti je založený na vonkajších inštitucionálnych, organizačných a procesných prejavoch sudcu a jeho vzťahu k prejednávanej veci a k účastníkom konania, resp. aj k ich zástupcom. Posúdenie nestrannosti sudcu nespočíva len v hodnotení subjektívneho pocitu sudcu, či sa cíti, resp. necíti byť zaujatý, ale aj v objektívnej úvahe, či možno usudzovať, že by sudca zaujatý mohol byť. Rozhodujúcim prvkom v otázke rozhodovania o zaujatosti, resp. nezaujatosti zákonného sudcu je to, či obava účastníka konania je objektívne oprávnená. Treba rozhodnúť v každom jednotlivom prípade, či povaha a stupeň vzťahu sú také, že prezrádzajú nedostatok nestrannosti súdu (Pullar proti Spojenému kráľovstvu), teda či je tu relevantná obava z nedostatku nezaujatosti. Relevantnou je len taká obava z nedostatku nestrannosti, ktorá sa zakladá na objektívnych, konkrétnych a dostatočne závažných skutočnostiach. Objektívnu nestrannosť nemožno chápať tak, že čokoľvek, čo môže vrhnúť čo aj len tiež pochybnosti na nestrannosť sudcu, ho automaticky vylučuje ako sudcu nestranného.

Existencia oprávnených pochybností závisí vždy od posúdenia konkrétnych okolností prípadu a podľa objektívneho kritéria sa musí rozhodnúť, či existujú preukázateľne skutočnosti, ktoré môžu spôsobiť vznik pochybností o nestrannosti sudcu (Fey proti Rakúsku). Pri rozhodovaní, či je daný oprávnený dôvod na obavu, že konkrétny sudca je

nestranný, je stanovisko osoby oprávnenej namietat' zaujatost' dôležité, ale nie rozhodujúce; určujúce je to, či sa môže táto obava považovať objektívne za oprávnenú.

Z uvedenej judikatúry ESLP a Ústavného súdu Slovenskej republiky možno vyvodit', že subjektívne hľadisko sudcovskej nestrannosti sa musí podriaďit' prísnejšiemu kritériu objektívnej nestrannosti. Za objektívne však nemožno považovať to, ako sa nestrannosť sudcu len subjektívne niekomu javí, ale to, či reálne neexistujú okolnosti objektívnej povahy, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o tom, že sudca určitým, nie nezaujatým vzťahom k veci disponuje.

Meradlom pre hodnotenie objektivity sudcu nemôže byť subjektívne hľadisko účastníka konania, ktoré je spravidla motivované tým, že súd nebude konať a nerozhodne podľa jeho predstáv. Takéto hodnotenie správnosti súdneho konania, resp. rozhodovania nepatrí účastníkovi konania a nemôže objektívne zakladať pochybnosti o nezaujatosti sudcu.

Z obsahu spisu nevyplýva, že by sudcovia Krajského súdu v Trenčíne JUDr. Mária Prikrylová, JUDr. Elena Zaťková, JUDr. Juraj Florovič, JUDr. Alena Radičová, JUDr. Beáta Čupková, JUDr. Viera Škultétyová, JUDr. Alena Záhumenská, JUDr. Emília Zimová, JUDr. Gabriela Janáková, JUDr. Erika Zajacová, JUDr. Stanislava Marková, JUDr. Roman Hargaš, JUDr. Oľga Lichnerová, JUDr. Alica Beňová, JUDr. Iveta Martináková, JUDr. Eva Vašková, JUDr. Viera Hrnčárová, JUDr. Stanislav Hájiček, JUDr. Rastislav Vranka, JUDr. Dušan Ecker, JUDr. J. Mészáros, JUDr. J. Janík, JUDr. Ondrej Gáborík, JUDr. František Kováč, JUDr. Ondrej Samaš, JUDr. P. Tóth mali osobný vzťah k veci alebo k žalovanému, či jeho zástupcovi, ktorý by i pri všetkej snahe o nestrannosť mohol ovplyvniť ich objektívny postup v konaní a pri rozhodovaní, a ktorý by odôvodnil záver o zaujatosti namietaných sudcov a tým i ich vylúčenie z prejednávanej veci. Súd nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by vzbudzovali pochybnosti o zaujatosti sudcov. So zreteľom na okolnosti prípadu, podľa názoru najvyššieho súdu, len samotná skutočnosť, že namietaní sudcovia sú kolegovia sudkyne JUDr. Dariny Legerskej, ktorej manžel zastupuje žalovaného a sudkyne JUDr. Natálie Čekanovej, ktorú zástupca žalovaného zastupuje v súkromnej veci, nevzbudzuje oprávnené pochybnosti, ktoré by zakladali dôvod pre ich vylúčenie z prejednávania a rozhodovania tejto veci.

Takto nielen so zreteľom na subjektívne hľadisko, prezentované vo vyjadrení namietaných sudcov Krajského súdu v Trenčíne, že sa necítia byť zaujatými, ale aj z objektívneho pohľadu dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že nie sú dané dôvody, ktoré by mohli viesť k legitímnym pochybnostiam o nestrannosti súdneho rozhodovania za účasti žalobcom spochybňovaných sudcov.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ďalej dáva do pozornosti, že námietky žalobcu (priťah v konaní, konanie predchádzajúcou sudkyňou) smerujú k postupu v tomto konaní, čo nie sú podľa ust. § 14 ods. 3 O. s. p. dôvody na ich vylúčenie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky v súvislosti so vznesenou námietkou zaujatosti proti sudkyňam JUDr. Darine Legerskej a JUDr. Natálií Čekanovej považuje za potrebné uviesť, že podľa ustanovenia § 15 ods. 1 O. s. p., so zreteľom na vylúčenie uvedených sudkýň z prejednávania a rozhodovania tejto veci, bola vec pridelená iným členom senátu. Nakoľko menované sudkyne sú už vylúčené z prejednávania a rozhodovania uvedenej veci, je námietka zaujatosti žalobcu proti nim bezpredmetná, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky konanie o tejto námietke zaujatosti zastavil.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave 5. novembra 2012

JUDr. Beata Miničová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová